

EFİ 2023

ULUSLARARASI EKONOMİ FİNANS ve İŞLETME KONGRESİ

26-27 Mayıs 2023 / SİVAS

BİLDİRİ ÖZETLERİ TAM METİN BİLDİRİLER

Editör

Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ

Uluslararası Ekonomi Finans ve İşletme Kongresi (EFİ-2023)
26-27 Mayıs 2023 / Sivas

e-ISBN

978-625-6497-04-7

Yayın Yönetmeni

Prof. Dr. Alim Yıldız

Editör

Prof. Dr. Kıvanç Halil Arıç

Kapak ve İç Düzen

Abdulkadir Kocatürk

Baskı

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlük Matbaası
Sertifika No: 40954

Dağıtım

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

Sivas 2023

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI NO: 268

11/08/2023 Tarih ve 21 Numaralı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayın Kurulu Kararı ile 16/08/2023 Tarih ve 28 Toplantı Sayılı Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yönetim Kurulu Kararına istinaden basımı uygun görülmüştür.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	13
EDİTÖRDEN	15
Döviz Kuru ve Ekonomik Güven İlişkisi: Türkiye Örneği Hilal Şeker, Nagehan Karanfil	19
Jeopolitik Risklerin Savunma Harcamaları Üzerindeki Etkisi: Panel ARDL Yaklaşımı ile Bir Analiz Serap Barış, Abdullah Barış	20
The Political Economy of Inflation: Turkish Case Fatih Kırşanlı	21
Doğal Afetlerin Finansmanına Yönelik Olarak Afet Fonu Uygulamaları: Türkiye Örneği Bünyamin Demirgil	22
Sağlık Harcamalarının Cari Açık ve Büyüme Üzerine Etkileri İlkay Noyan Yalman, Hale Ersan	23
Türkiye'de CDS Primleri ile Reel Döviz Kuru Arasındaki Asimetrik İlişki Şebnem Taş, Tayfur Bayat	24
Altman Z-Skor Modeli Yardımıyla Finansal Başarısızlığın Tespit Edilmesi Servet Say	25
Heterodoks Politikalar Çerçevesinde Reel Politika Faizi, Reel Efektif Döviz Kuru ve Üçüz Açık Endeksi Ömer Akçayır	26
Hizmet İhracatı ve Ekonomik Büyüme Arasındaki Bağlantıda Dijital Teknolojilerin Moderatör Etkisi: Yüksek Gelirli Ülkeler Üzerine Panel Veri Analizi Büşra Özer Aksoy, Fatma Ünlü	27
Türkiye'de İkiz Açık Hipotezinin Geçerliliğinin Nedensellik Testleri ile Analizi Şebnem Taş, Tayfur Bayat	28
Türkiye'de Gelir Dağılımı Adaletinin Sağlanmasında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının Rolü Ayhan Ünal, Bünyamin Demirgil	29
Pay Senedi Piyasalarında Oynaklık ve İşlem Hacmi İlişkisi: MINT Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme Fatih Güzel	30
Toksik Duygu Kavramına İlişkin Bir Literatür Değerlendirmesi Fatih İbrahim Kurşunmaden	31
Türkiye'deki Finansal Raporlama Serüvenine Genel Bir Bakış Nurettin Özdemir	32
Türkiye'de Başkanlık Sistemi Öncesi ve Sonrasında Döviz Kuru Değişkenliğinin Asimetrik Stokastik Volatilité Modeliyle Tahmini Özge Buzdağılı, Dilek Özdemir	34
Cinsiyetlere Göre Ücretlerde ayrımcılık: Türkiye Örneği Mücella Bursal, İsmail Şentürk	35
Ekonomik Karmaşıklıkın Enerji Yoğunluğu Üzerindeki Etkisi: Türkiye Üzerine Bir Analiz Hakan Bakkal, Tezcan Abasız	36

İnsan Kaynakları Perspektifinden GPT-4 Emine Kambur	37
Logit Model Yaklaşımı ile Tam Zamanlı ve Yarı Zamanlı Çalışma Şeklinin Belirleyicileri Mücella Bursal, İsmail Şentürk	38
KOBİ'lerin Dijital Dönüşüm Seviyesinin Dijital Dönüşüm Olgunluk Modeli İle Belirlenmesi: Sivas İli Örneği Adem Özdemir	39
Hollanda Hastalığının OPEC Ülkelerindeki Varlığının Araştırılması Esra Onaç	40
Ekolojik Ayakizi, Ekonomik Büyüme ve Doğrudan Yabancı Sermaye İlişkisinin Uzun Dönemde Ampirik Olarak İncelenmesi Soner Künc, Süleyman Çelik	41
G-20 Ülkelerinde Enflasyon Yakınsaması: Panel Birim Kök Testinden Kanıtlar İbrahim Sezer Belliler, Ahmet Demiralp	42
The User Emotions Triggered in the Effective Marketing of the Ketogenic Diet Murat Fatih Tuna, Selim Çam	43
Kripto Para Piyasasında Şokların Kalıcılığı ve Finansal Balonlar Ahmet Tunç	44
Türkiye'de Uygulanan Enerji Politikalarının İklim Krizi Üzerine Etkileri Naşide Ayşına Arslan	45
Türkiye'de Karbon Histerisinin Geçerliliğinin Rals-Lm Birim Kök Testi İle Analizi Kerem Fırat Coşkun, Özge Buzdağlı	46
Finansal Gizlilik ve Vergi Cennetleri Gökçe Sinem Erbuğa	47
Kredi Temerrüt Takas Primi Volatilitesi ve Seçilmiş Makroekonomik Değişkenlerle Olan İlişkisi: Türkiye Örneği Mustafa Çevik, Dilek Şahin	48
J Schwartz Değer Kuramına Göre Kişilerin Değer Tipleri E-Ticaret Tüketici Davranışlarını Etkilemekte midir? Merve Gülaç, Mevlüt Camgöz	49
Türkiye Ekonomisinde Para Arzı ve Enflasyon İlişkisinin Araştırılması Zekai Özdemir, İlkey Noyan Yalman, Şerife Merve Koşaroğlu	50
Türkiye'de Göçmenlere Yönelik Sağlık Harcamalarının Kamu Harcamalarına Etkisi Yalçın Yalman, Özge Özkoçak	51
Türkiye'de İhracata Dayalı Büyüme Modeli Üzerine Ampirik Bir Uygulama: 2013-2023 Örneği Engin Dursun	52
Lojistikte Dış Kaynak Kullanımının İşletmelerin Maliyetine Etkisi İrem Pelit	53
A Comparison Of The APEC Countries From Macroeconomic Indicators Perspective Through The Clustering Analysis Sara Moujahid, Najibul Kashem	55
BRICS-T Ülkelerinde Bilgi İletişim Teknolojilerinin Ekonomik Büyümeye Etkisi Burcu Keklik, Najibul Kashem	56

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımlarının Türkiye Üzerindeki Etkilerinin Analizi Ahmet Turan Şahin	57
Feldstein-Horioka Hipotezinin Yükselen Ülke Ekonomilerde Test Edilmesi: Fourier Panel Eşbütünlüşme Analizi Fatih Yeter	58
G-20 Ülkeleri Arasında İşsizlik Yakınsamasının Fourier Panel Birim Kök Testi İle İncelenmesi Ahmet Demiralp, İbrahim Sezer Belliler	59
Yapısal Sorunlar Çerçevesinde Türkiye'de Tarım Sektörü ve Gıda Arz Güvenliği Üzerine Bir İnceleme İlhan Eroğlu, Cansu Tuğba Cırıkçı	60
Sosyal Medya Pazarlamasının Tüketicilerin Demografik Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Nitel Bir Çalışma: Sivas İli Uygulaması Esmâ Karaca	61
Yeni Ürün Geliştirmede Pazarlama Stratejileri; Sivas İli Üretim Firması Derin Dondurucu Örneği Özgül Kip Karamercimek, Perizat Demirtaş	62
Döngüsel Ekonomi Kapsamında GSYİH ile Geri Dönüşüm İlişkisi: Seçili OECD Ülkeleri Duygu Yılmaz, İlhan Eroğlu	63
Göçmenlerin Sosyo - Ekonomik Entegrasyonu ve Girişimcilik Faaliyetleri: Sivas İli Örneği Yalçın Yalman, Sonnur Zerkinli	64
Türk Bankacılık Sektörünün 2022 Yılı Etkinlik Analizi Ahmet Turan Özhuy, Rüştü Yayar	66
Türkiye'de Çevresel Kuznets Eğrisinin Genişletilmiş Sınır Testi (AARDL) Yardımıyla Sınanması: 1970-2021 Dönemi Oğuzhan Demir, Kasım Uludağ, Dilek Özdemir	67
Türkiye'de Ekolojik Ayak İzi ile Ticari Dışa Açıklık İlişkisi Şaban Mustafa Ersungur, Elifnur Tığtepe	68
Değişken Kur Karşısında Türkiye'de Bankacılık Sektörü Bilanço İncelemesi Mert Malkoç, İlky Şendeniz Yüncü	69
Türkiye'de Finans ve Bankacılık Alanında Sürdürülebilirlik Üzerine Yazılmış Lisansüstü Tez Çalışmalarının İncelenmesi Ahmet Tunahan Akkaya, Merve Tuncay	70
Covid-19 Özelinde Ölüm Kaygısı ve Değişen Tüketici Davranışları Derya Fatma Biçer, Saniye Kavallı	71
Sürdürülebilir İşletmelerin Yeni Ürünleri Pazarlamada Tutundurma Faaliyetleri: Literatür Taraması Perizat Demirtaş, Özgül Kip Karamercimek	72
İktisadi Rasyonalitenin Evrimi Hakkında Bir Değerlendirme Mehmet Dinçaslan	73
AB'ye 2000 Sonrası Üye Olan Ülkelerin Ekonomik Performanslarının Değerlendirilmesi Yusuf Kahreman	74
Küreselleşme, Finansal Küreselleşme ve Türkiye Üzerindeki Etkisi Mevlûde Şeyda Karadağ	75
OECD Ülkelerinde Sosyal Harcamaların Ekonomik Büyümeye Etkisinin Ekonometrik Analizi Fatma Çelik Bayram, İlhan Eroğlu	76

Pandemi Krizi Avrupa Yeşil Mutabakatı İçin Bir Fırsat mı? İbrahim Keklik, Abdullah Barış	77
Türkiye'de Kur Koruma Mevduat Sisteminin Uzun Vadede Yatırımcıya Pozitif ve Negatif Etkileri Yunus Gülcü	78
Zaman Serileri Analizinde GM (1, 1) Modeli: CO ₂ Emisyon Verileri İçin Bir Uygulama İlayda Arslantürk, Serkan Taştan	79
Tersine Mentorluk Uygulamasının Örgütsel Çekiciliğe Etkisi: Genç Kuşak (Y-Z Kuşağı) Çalışanlara Yönelik Bir Araştırma Berfin Akansu	80
Lojistik Sektöründe Dijitalleşme: Akıllı Gözlükler Esmâ İrmak	82
Gelişmekte Olan Piyasaların Zayıf Formda Etkinliği: Koşullu Değişen Varyans Modellerle Haftanın Günü Etkisi Üzerine Ampirik Analiz Aykan Coşkun, Nevzat Aypek	84
Makroekonomik Göstergelerin İşletmelerin Duran Varlık Yatırımına Etkisi: BIST Sanayi İşletmeleri Üzerine Bir Araştırma Turan Öndeş, Osman Can Barakalı	85
Seçilmiş OECD Ülkelerinde Sigorta Sektörü Performansının ÇKKV Teknikleri ile Değerlendirilmesi Esra Aydın Ünal, Mehmet Zafer Taşcı	86
Assessment of Consumers' Nostalgia Perception in Historical Accommodation Businesses Selim Çam, Murat Fatih Tuna	87
Konya'da Faaliyet Gösteren Banka Çalışanlarının Pozitif Örgütsel Davranış Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma Fatih İbrahim Kurşunmaden, Aykut Bedük	88
Türkiye'nin Dünya Ekonomisine Entegrasyonunda Yeni Bir Fırsat: Blockchain Teknolojisi Nevzat Balıkçoğlu	90
Bilişim Sektöründe Faaliyet Gösteren Halka Açık Şirketlerin Finansal Performanslarının Multimoora Yöntemi İle Ölçümü Covid - 19 Etkisi Bade Ekim Kocaman, Dilhan Uçar	91
Determinants of Participation To Public Good Provision: Money or Time Matters Mustafa Kahveci	93
Türki Cumhuriyetlerin Banka Finansal Performanslarının ÇKKV Yöntemiyle Analizi Özlem Karadağ Ak, Adalet Hazar, Şenol Babuşcu	94
Kripto Paralar Arası Oynaklık Yayılımı Selçuk Peker, Zekai Şenol	95
Banka Pay Getirileri Arasındaki Oynaklık Yayılımı: BİST Örneği Şeyma Başara, Zekai Şenol	96
Sustainability of Current Account Balance in Turkey: Evidence from Traditional, Fourier and Fractional Fourier Unit Root Tests İzzet Taşar, Yavuz Özek	98
Hizmet ve Sanayi Sektörlerine Duyulan Aşırı Güven Eğilimini Test Edip, Endeks Getirisi İle İlişkinin İncelenmesi: Borsa İstanbul Örneği Cansel Kızıltepe, Barış Aksoy	99

Kişiselleştirilmiş Tıp için Blockchain ve 6G Ekonomik Etkiler ve Sürdürülebilirlik Yeliz Durgun	100
Nispi Gelirin İş Memnuniyeti ve Mutlak Gelir Üzerindeki Aracılık Etkisi Songül Gül	101
Yapay Zekâ Destekli Ekonomik Tahminler: Geleceğin Ekonomik Analitiği Mahmut Durgun, Özgür Koçbulut	102
Osmanlı İmparatorluğu'nda Deniz Ticaretinin Regülasyonu Tüccar Sefinelerinin Boğazlardan Huruclarına Dair Tazim Olunan Bir Nizamname Metehan Şahin, Türker Şimşek	103
Covid-19 Pandemisi ve Sonrasının İnsan Kaynakları Yönetimi Uygulamalarına Etkileri Ahmet Murat Özkan, Berrin Filizöz	104
Pazar Dinamikleri ve Giriş Engelleri Amerika, Çin, Honk-Kong, Almanya, Dubai ve Türkiye'de Girişimcilik İçin Önemli Faktörler Bülent Şen	105
Sermaye Piyasalarının Dinamikleri: Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarının Performansı Üzerine Bir İnceleme Asuman Erben Yavuz, Şenol Babuşcu, Adalet Hazar	106
Metaverse Evreninde Tekstil Firmaları Üzerinden Müşteri İlişkiler Yönetimi'nin (CRM) Önemi Hafize Esra Tuzcuoğlu, Adem Tüzemen	107
Cep Telefonunda Oyun Oynama ve Çizgi Film İzleme Kapsamında Tüketici Neotenisinin Etkilerinin İncelenmesi Mustafa Bilgehan Kutlu, Nezahat Ekici Özcan	108
Beni Hafife Alma Seçmenlerin Oy Verme Davranışında Ortaya Çıkan Düşünce Tuzakları ve Siyasal Pazarlama Faaliyetlerine Yansımaları Elif Boyraz	109
Sağlık Kurumlarında İlişki Yönetiminin Marka İmajına Etkisi: Sivas İli Örneği Özlem Akbulut Dursun, Şenay Polat	111
Otel Misafir Memnuniyetinde Yeni Dönem Yorumlara Yanıt Vermek için Yapay Zekadan Yararlanma Murat Toker	112
Çevrimiçi Seyahat Acentesi İş Modellerinin Evrimi Komisyon Kesintilerinin Meta Aramalara Etkisi Murat Toker	113
Türkiye'de Döviz Kuru ve Dış Ticaret İlişkisinin Dönemsel İncelemesi Mehmet Mert Türk	114
Borsa İstanbul Grubu 2021 Yılı Entegre Faaliyet Raporunun Uluslararası Entegre Raporlama Çerçevesine Uyumluluğu Ali Uslu	115
Vizyoner Liderlik Davranışları, Örgüt İklimi ve Örgütsel Körlük İlişkisi Atalay Sartay	116
Avrupa Yeşil Mutabakatı ve Türkiye'ye Etkileri Hatice Erkekoğlu	117
The Role of Exchange Rates in Foreign Trade in Türkiye: Does the Marshall-Lerner Condition hold in Fourier Area? İzzet Taşar, Yavuz Özek	118
Küresel Perspektiften Ulusala: Finansal Piyasalar Zekai Şenol	119

Yükselen Piyasa Ekonomilerinde CO ₂ Emisyonu, Yenilenebilir Enerji Tüketimi ve Ekonomik Büyüme İlişkisi Arzu Tural Dikmen, Serap Bedir Kara	120
Osmanlı Basınında Klasik İktisat'ın Yansımaları: John Stuart Mill Biyografisi Metehan Şahin, Türker Şimşek	121
Türkiye'de Konut Piyasası ve 6 Şubat Kahramanmaraş Depremi Üzerine Bir İnceleme Tuğba Eyceyurt Batır	122
Türkiye'de Parasal Aktarım Mekanizması Döviz Kuru Kanalinin Var Analizi İle İncelenmesi Ömer Fazıl Emek	125
Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile Uluslararası Ticaret Arasındaki İlişki Sevgi Elverdi	137
Türkiye Finansal Raporlama Standart 15 ve BOBİ FRS Kapsamında Barter İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi Nazan Güngör Karyagdı, Ahmet Kaya	147
Gölge Bankacılığın Finansal Kiralama ve Faktoring Firmalarının Performansı Üzerine Etkileri: Türkiye Örneği Yunus Karaömer	157
Avrupa Birliği Ülkelerinde Ekolojik Ayak İzi Yakınsaması Serhat Çamkaya, Samet Topal	165
Tüketici Tutumlarının Demografik Özellikler Açısından İncelenmesi: Trabzon İlinde Yaşayan Suriyeli Mülteciler Üzerine Nitel Bir Çalışma Ömer Durmuş	175
AR-GE Harcamaları ve Finansal Performans: BIST'te İşlem Gören İmalat Şirketleri Üzerine Bir Uygulama Yunus Kaya	191
Tüketici Etnosentrizmine Farklı Bir Bakış: Genişletilmiş Tüketici Etnosentrizmi Ölçeğinin (CEESCALE) Türkçe Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması Çağlar Samsa	203
Ticari Açıklık ve Enflasyon İlişkisi: BRICS-T Ülkeleri Örneği Serhat Alpagut, Turgay Toksoy	213
İşletmelerde Çalışan Yorgunluğunun Örgütsel Çıktılar Üzerindeki Etkisi Ebru Aykan, Gül Karakuş, Mualla Akçadağ, Onur Çataltepe	223
Türkiye'de 2001 Krizi Sonrası ile Pandemi Krizi Öncesi Dönem Arasında Kamusal Sermayeli Bankaların Durumu İbrahim Keklik, Cuma Çataloluk	233
Banka Müşterilerinde Finansal Okuryazarlık ve Finansal Risk Toleransı İlişkisi Turgut Karabulut, Salim Sercan Sarı	241
Ekonomik Özgürlükler ve Milli Gelir İlişkisi: BRICS-T Ülkeleri Üzerine Bir İnceleme Turgay Toksoy, Serhat Alpağut	249
Katılım Bankacılığında Faizsiz Tahvil: Sukuk ve Muhasebeleştirilmesi Yasin Aydın	257

ONUR KURULU

Prof. Dr. Alim YILDIZ

Prof. Dr. Hakan YEKBAŞ

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektörü

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Rektör Yardımcısı

DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. Gülay ERCİNS (Dekan)

Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ

Doç. Dr. Bünyamin DEMİRGİL

Doç. Dr. Dilek ÖZDEMİR

Doç. Dr. Dilek ŞAHİN

Doç. Dr. İlkey NOYAN YALMAN

Doç. Dr. Merve TUNCAY

Doç. Dr. Yunus Emre BİROL

Dr. Öğr. Üyesi Engin DURSUN

Dr. Öğr. Üyesi Mualla AKÇADAĞ

Arş. Gör. Ahmet Hakan DOĞAN

Arş. Gör. Rabia ÖZAT

Sara MOUJAHID

Najibul KASHEM

Kongre Başkanı

Düzenleme Kurulu Başkanı

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

Düzenleme Kurulu Üyesi

BİLİM KURULU

EKONOMİ ALANI

Prof. Dr. Adem Doğan

Prof. Dr. Ahmet Uzun

Prof. Dr. Ali Koçyiğit

Prof. Dr. Ali Yılmaz Gündüz

Prof. Dr. Alper Aslan

Prof. Dr. Ayşe Meral Uzun

Prof. Dr. Burcu Yavuz Tiftikçigil

Prof. Dr. Ekrem Erdem

Prof. Dr. Erdiñç Tutar

Prof. Dr. Ertuğrul Yıldırım

Prof. Dr. Eyyup Ecevit

Prof. Dr. Fehim Bakırcı

Prof. Dr. Fikret Çankaya

Prof. Dr. Halil Altıntaş

Prof. Dr. Hamdullah Nejat Basım

Prof. Dr. İbrahim Arslan

Prof. Dr. İhsan Erdem Sofracı

Prof. Dr. İlhan Eroğlu

Prof. Dr. İrfan Kalaycı

Prof. Dr. Kemal Türkcan

Prof. Dr. Kıvanç Halil Arıç

Prof. Dr. Levent Gökdemir

Prof. Dr. Mahmut Bilen

Prof. Dr. Mustafa Akal

Prof. Dr. Oğuz Öcal

Prof. Dr. Oğuzhan Türker

Prof. Dr. Osman Demir

Prof. Dr. Ötüken Senger

Prof. Dr. Rüştü Yayar

Prof. Dr. Seyfettin Artan

Prof. Dr. Tayfur Bayat

Prof. Dr. Yusuf Bayraktutan

Prof. Dr. Yüksel Bayraktar

Doç. Dr. Bünyamin Demirgil

Doç. Dr. Cüneyt Dumrul

Doç. Dr. Dilek Özdemir

Doç. Dr. Faruk Düşünceli

Doç. Dr. Fatma Fehime Aydın

Doç. Dr. Fatma Ünlü

Doç. Dr. Ferhat Pehlivanođlu

Doç. Dr. Filiz Tutar

Doç. Dr. İbrahim Doğan

Doç. Dr. İlkey Noyan Yalman

Doç. Dr. İsmail Şentürk

Doç. Dr. Mehmet Songur

Doç. Dr. Mustafa Necati Çoban

Doç. Dr. Pinar Yardımcı

Doç. Dr. Radica Bojićić

Doç. Dr. Selay Ilgaz Sümer

Doç. Dr. Serap Barış

Doç. Dr. Sıok Kun Sek

Doç. Dr. Süleyman Yurtkuran

Doç. Dr. Yunus Emre Birol

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Yazar

Dr. Öğr. Üyesi Duygu Yıldız Karakoç

Dr. Öğr. Üyesi Engin Dursun

Dr. Öğr. Üyesi Ivan Wallan Tertuliano

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Sadık Aydın

Dr. Öğr. Üyesi Melike Dedeođlu

Dr. Öğr. Üyesi Merve Koşaroğlu

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Ercan Kılıç

Dr. Öğr. Üyesi Özgür Koçbulut

Dr. Öğr. Üyesi Özlem Aytaç

Dr. Öğr. Üyesi Seda Köymen Özer

Dr. Öğr. Üyesi Sıtkı Selim Dolanay

Dr. Öğr. Üyesi Yusuf Kahreman

Dr. Aleksandra Tošović-Stevanović

Dr. Lorenza Alexandra Lorenzetti

Dr. Mohsen Ayyash

Dr. Nırı Martha Choji

Dr. Sanja Jelisavac Trošić

Dr. Vladimir Ristanović

BİLİM KURULU

FİNANS ALANI

Prof. Dr. Adalet Hazar
Prof. Dr. Fatih Coşkun Ertuş
Prof. Dr. Güven Delice
Prof. Dr. Mehmet Demir
Prof. Dr. Mehmet Tunçer
Prof. Dr. Pınar Evrim Mandacı
Prof. Dr. Reşat Karciođlu
Prof. Dr. Şenol Babuşçu
Prof. Dr. Turan Öndeş
Doç. Dr. Aykut Ekinci
Doç. Dr. Aylin İdikut Özpençe
Doç. Dr. Ebrucan İslamođlu
Doç. Dr. Krsto Jakšić
Doç. Dr. Merve Tuncay
Doç. Dr. Mesut Doğan
Doç. Dr. Murat Berberođlu
Doç. Dr. Münevver Katkat Özçelik
Doç. Dr. Özcan Işık
Doç. Dr. Said Alpagut Şenel
Doç. Dr. Serkan Akçay
Doç. Dr. Uđur Uzun
Doç. Dr. Yusuf Akgül
Doç. Dr. Zekai Şenol
Dr. Öğr. Üyesi Barış Aksoy
Dr. Öğr. Üyesi Bengü Çına
Dr. Öğr. Üyesi Esengül Salihođlu
Dr. Öğr. Üyesi Esra Aydın Ünal
Dr. Öğr. Üyesi Seda Turnacıgil
Dr. Öğr. Üyesi Tuba Gülcemal
Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Eyceyurt Batır
Dr. Öğr. Üyesi Zafer Taşçı
Dr. Isidora Ljumović
Dr. Baymaganbetov Sabit
Dr. Dinmuhammed Kelesbaev

BİLİM KURULU

İŞLETME ALANI

Prof. Dr. Ahmet Vecdi Can
Prof. Dr. Ana Cláudia Carvalho Campina
Prof. Dr. Burcu Demirel
Prof. Dr. Carlos Rodrigues
Prof. Dr. Çetin Bektaş
Prof. Dr. Eyyup Yaraş
Prof. Dr. Goranka Knežević
Prof. Dr. Hakan Aygören
Prof. Dr. Hikmet Ulsan
Prof. Dr. Hulusi Cenk Sözen
Prof. Dr. Hüdaverdi Bircan
Prof. Dr. İlhami Yücel
Prof. Dr. Lutfiye Özdemir
Prof. Dr. Mahmut Akbolat
Prof. Dr. Mahmut Akın
Prof. Dr. Ömür Neczan Özmen
Prof. Dr. Recep Karabulut
Prof. Dr. Remzi Altunışık
Prof. Dr. Selahattin Koç
Prof. Dr. Selma Altındış
Prof. Dr. Sonia Mileva-Bojanova
Prof. Dr. Şaban Uzay
Prof. Dr. Tuncay Yılmaz
Prof. Dr. Zafer Erinç Böge
Prof. Dr. Vladan Pavlović
Doç. Dr. Aleksandar Erceg
Doç. Dr. Asta Daunoriene
Doç. Dr. Atif Azız
Doç. Dr. Ayşe Gözde İyicil
Doç. Dr. Derya Fatma Biçer
Doç. Dr. Enis Baha Biçer
Doç. Dr. Esra Kahya Özyirmidokuz
Doç. Dr. Fikret Sözbilir
Doç. Dr. Neringa Slavinskaitė
Doç. Dr. Nevin Aydın
Doç. Dr. Sait Bardakçı
Doç. Dr. Sın Yın Teh
Doç. Dr. Yasemin Yavuz
Doç. Dr. Yücel Erol
Doç. Dr. Yüksel Aydın

Dr. Öğr. Üyesi Adem Tüzemen
Dr. Öğr. Üyesi Aleksandar Djordjević
Dr. Öğr. Üyesi Derya Kutlu
Dr. Öğr. Üyesi Hilal Erturhan Işkın
Dr. Öğr. Üyesi Kürşat Özkaynar
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Kara
Dr. Öğr. Üyesi Menekşe Kılıçarslan
Dr. Öğr. Üyesi Mualla Akçadağ
Dr. Öğr. Üyesi Murat Adil Salepçioğlu
Dr. Öğr. Üyesi Murat Yıldırım
Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Gül
Dr. Öğr. Üyesi Nalan Gülten Akın
Dr. Öğr. Üyesi Rahim Arslan
Dr. Öğr. Üyesi Salim Sercan Sarı
Dr. Öğr. Üyesi Seyil Najimudinova
Dr. Öğr. Üyesi Turgut Karabulut
Dr. Öğr. Üyesi Yalçın Yalman
Dr. Kah Boon Lim
Dr. Wei Chien Ng

ÖN SÖZ

Küreselleşen dünyada teknolojik gelişmelere paralel olarak ekonomi alanında yaşanan hızlı ilerlemelerin ekonomi, finans ve işletme alanlarında yapılan akademik yayın sayısını artırdığı söylenebilir. Dünyada bilgi toplumuna doğru bir dönüşümün yaşandığı bu süreçte bilginin üretilmesi, bilginin yayılarak çoğalması ve bilginin kullanılması önemli bir konu haline gelmektedir. EFİ-2023 Kongresi; ekonomi, finans ve işletme alanlarında çalışmalar yapan akademisyenleri bir araya getirerek ilgili alanlarda güncel gelişmeleri tartışmak, gelecekteki akademik iş birliklerini sağlamak ve bir araştırma ağı oluşturmak için akademisyenleri ve lisansüstü öğrencilerini bir araya getirmeyi amaçlamaktadır. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi tarafından 26-27 Mayıs 2023 tarihlerinde düzenlenen EFİ-2023 Kongresi'nde yüz yüze ve çevrimiçi olarak iki farklı seçenikle oturumlar düzenlenmiştir. Kongreye Türkiye'nin farklı üniversitelerinden akademisyenler ve lisansüstü öğrenciler katılım sağlamış ve toplam 108 bildirinin sunumu gerçekleştirilmiştir. EFİ-2023 Kongresi'nin geleneksel hale getirilerek, her yıl Sivas Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İİBF ev sahipliğinde Mayıs ayında gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.

Kongremiz süresince bizlere her türlü desteği sağlayan başta Sayın Rektörümüz Prof. Dr. Âlim YILDIZ olmak üzere Rektör Yardımcımız Prof. Dr. Hakan YEKBAŞ ve Genel Sekreterimiz Doç. Dr. Enis Baha BİÇER ve Dekanımız Prof. Dr. Gülay ERCİNS'e teşekkürlerimi sunarım. Düzenleme kurulunda görev alarak emek veren tüm hocalarıma Doç. Dr. Bünyamin DEMİRGİL, Doç. Dr. Dilek ÖZDEMİR, Doç. Dr. Dilek ŞAHİN, Doç. Dr. İlkay NOYAN YALMAN, Doç. Dr. Merve TUNCAY, Doç. Dr. Yunus Emre BİROL, Dr. Öğr. Üyesi Engin DURSUN, Dr. Öğr. Üyesi Mualla AKÇADAĞ, lisans üstü öğrencilerimiz Sara MOUJAHID, Najibul KASHEM ve asistanlarımız Arş. Gör. Ahmet Hakan DOĞAN ve özellikle kongrenin her sürecinde büyük bir özveriyle emek veren Arş. Gör. Rabiye ÖZAT'a teşekkürlerimi sunarım. Kongremize sponsorluk desteği sağlayan Sivas Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Sayın Zeki ÖZDEMİR, Ekol Lojistik Y.K. Başkanı Sayın Ahmet MUSUL ve Sigma Lojistik Y.K. Başkanı Sayın Şenol İBİŞ'e teşekkürlerimi sunarım.

EFİ-2023

Düzenleme Kurulu Başkanı

Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ

EDİTÖRDEN

Sanayi Devrimi sonrasında üretim süreçlerinde yaşanan köklü değişimler bireylerin, firmaların ve devletlerin sosyal ve ekonomik hayatlarında farklılaşmalara yol açmıştır. Bu dönemde ekonominin Adam Smith ile bir bilim dalı haline gelmesi ve 1929 Büyük Buhranı sonrasında ortaya atılan teoremler ekonomi biliminin gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Teknolojik gelişmelerin ekonomik işleyişe olan katkıları bakımından imalat, lojistik, reklam, finans, pazarlama, tüketim ve büyüme gibi birçok ekonomik başlığın dönüşüme uğraması söz konusu olmuştur.

Günümüz dünyasında bireylerin, firmaların ve devletlerin rekabetçiliklerini artırarak sürdürülebilir bir büyüme patikasına girebilmeleri yukarıda belirtilen alanlardaki yeni ve güncel gelişmelere adapte olabilmeleriyle yakından ilişkili olduğu söylenebilir.

Bu çerçevede ilgili alanlarda yapılacak olan akademik çalışmaların artırılması ve bilgi paylaşımının yayılmasına katkıda bulunularak araştırmacılara sunulması önemli bir konu haline gelmektedir. Ekonomi Finans ve İşletme Kongresi (EFİ-2023) bu alana katkıda bulunmak adına ortaya konulmuş bir proje olarak tasarlanmıştır.

EFİ-2023

Editör

Prof. Dr. Kıvanç Halil ARIÇ

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Heterodoks Politikalar Çerçevesinde Reel Politika Faizi, Reel Efektif Döviz Kuru ve Üçüz Açık Endeksi

Öğr. Gör. Dr. Ömer Akçayır / Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

ÖZET

Beklenmedik bir şokla dünyada neredeyse tüm alanları etkisi altına alan Covid-19 küresel pandemi süreci, ekonomi politikalarını da derinden etkilemiştir. Sürecin başında, talep yetersizliği ve durgunluk endişeleri ile helikopter para politikaları olarak ifade edilen genişletici para ve maliye politikalarına çok hızlı bir geçiş olmuştur. Gelişmiş ülkelerin merkez bankaları sonucunda yüksek olasılıkla enflasyon doğuracak politikaları tahmin etse de bunun ılımlı ve kontrollü olacağı beklen-tisitaşmaktaydı. Fakat 2022 yılına gelindiğinde özellikle gelişmiş ülkelerin enflasyon verileri tarihi rekorlar kırmıştır. Bu sorunlara eş zamanlı olarak eklenen Rusya-Ukrayna Savaşı, aksayan Çin aramalı üretimi, petrol ve gıda fiyatlarındaki artışlar nedeniyle rijit dezenflasyonist faiz politikala-rına çekimser yaklaşım, politika faizlerinde daha itidalli yükselişler olmuştur. Olası küresel re-sesyon ve stagflasyon endişeleriyle yumuşak geçişler öngörülürken enflasyonist baskı halen de-vam etmektedir. Son olarak ABD'de SVB Bankasının batması, Lehman Brothers tecrübesi nede-niyle kaygıları artırmış olsa da, FED ve gelişmiş ülke merkez bankaları gelişmeler doğrultusunda Ortodoks ekonomi politikalarına devam etmektedir.

Özellikle son üç yıldaki gelişmeler Türkiye açısından ele alındığında, her dönemde TCMB politika-larının diğer merkez bankalarından negatif yönde ayrıştığı görülmektedir. Pandemi başlangıcında çok yüksek bir faiz artırımına gidilirken, pandemi sonuna doğru ise neredeyse dünyanın en yük-sek enflasyona rağmen politika faizinde indirime gidilmiştir. Türk lirasının önemli değer kaybıyla yaşanan kur şokunun kısa sürede enflasyona yansıdığı görülmüş fakat faiz politikasından vazge-çilmeyerek, heterodoks politikalar uygulanacağı ilan edilmiştir. Nitekim fiyat ve ücret sabitleme-leriyle de gelirler politikası da heterodoks politikalara evrilmiştir. Yeni ekonomi modeli olarak deklare edilen bu modelin reel efektif döviz kuru kanalı ile cari denge üzerinde, KKM uygulamala-ryla ise bütçe dengesi üzerindeki negatif baskı oluşturduğu net olarak gözlenmektedir. Nihaye-tinde genişletici negatif reel faiz politikasının, Türkiye'nin kronik sorunu haline gelen üçüz açıklar üzerinde daha fazla derinleşmeye neden olduğu düşünülmektedir.

Çalışmada, reel politika faizlerinin ve reel efektif döviz kurunun ve Akçayır (2022) çalışmasında önerilen derecelendirilmiş üçüz açık endeksi üzerindeki etkisi 1998-2022 yıllarına ait çeyreklik verileriyle ekonometrik olarak analiz edilmiştir. Birim kök analizleri hem Christopoulos- León-Ledesma (2010) Fourier-ADF, hem standart ADF testleri ve KPSS testi ile yapılmış, sınır testi ve ARDL prosedürü uygulanmıştır. Seriler arasındaki nedensellik ilişkisi Toda- Yamamoto ve Dola-do- Lütkepohl (1996) testleri ile araştırılmış ve nedensellik ilişkisi tespit edilmiştir. Uzun dönem-de, reel politika faizindeki 100 baz puanlık artışın üçüz açık endeks değerini 0. 20 oranında arttır-dığı, reel efektif döviz kurundaki %'lik azalışın ise üçüz açığı yaklaşık 3 birim azalttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Reel Faiz, Üçüz Açık, Döviz Kuru, Para Politikası